

Онлајн курс за правнике и здравствене раднике о Главним принципима људских права у биомедицини

Контекст и циљ

Развој биологије и медицине, укључујући и нове технологије, донео је изванредан напредак у области здравља. Поменути развој је, међутим, донео и етичка питања која утичу на појединце и заштиту њихових права и достојанства.

Ова етичка, а у бројним случајевима и правна питања појављују се у различитим областима, као што су пристанак на медицинску интервенцију, право пацијента да буде упознат са подацима о свом здравственом стању, питања везана за медицински потпомогнуту оплодњу, прибегавање донирању и трансплантацији органа или ткива, и друге.

Систем заштите људских права Савета Европе одговорио је на ове промене на неколико начина:

- Конвенција о људским правима и медицини (Конвенција из Овиједа) усвојена је 1997. године. Њене одредбе су додатно разрађене и допуњене додатним протоколима о конкретним темама.
- Европски суд за људска права обрадио је све већи број предмета везаних за нека од ових питања, при чему је као референтни документ користио Конвенцију из Овиједа.
- Постоји и већи број необавезујућих правних инструмената које су усвојили Одбор за биоетику и други одбори, односно тела Савета Европе, а који служе као референтни документи на међународном нивоу.

Циљ курса је да се бави овим питањима и да релевантне документе и инструменте приближи правницима и здравственим радницима, при томе водећи рачуна о великом временском притиску који им је наметнут у свакодневном раду. Конкретно, циљ курса је да се помогне и правницима и здравственим радницима да разумеју главне принципе људских права која су важна за њихов рад на пољу биомедицине.

Теме се обрађују на практичан начин, уз коришћење видеа, интерактивних екрана, приказ случајева, тестове знања и вежбе промишљања.

Курс укључује и појмовник са дефиницијама основних појмова и концепата неопходних за праћење курса. Појмовник је доступан током целог курса.

Курс је припремљен 2018. године.

Циљне групе

Курс има две примарне циљне групе, и то:

- здравствене раднике и
- правнике.

Може се користити и као материјал за едукацију других категорија корисника, као што су студенти медицине и права, особље државних институција за људска права и друге групе појединаца са посебним интересом за област људских права у биомедицини.

Кратак преглед курса (8 модула)

---

1. **Увод** (дефиниције, међународни правни оквир, принципи)
2. **Слободан и информисан пристанак** (дефиниција, ускраћивање или повлачење, елементи и ограничења слободног и информисаног пристанка)
3. **Медицинска поверљивост и заштита података који се односе на здравље** (дефиниција података који се односе на здравље, правни оквир, пристанак пацијента, ограничења права на приватност података који се односе на здравље, обрада података од стране здравствених радника, право пацијената на приступ информацијама о здрављу)
4. **Заштита ембриона и репродукције** (главна виђења статуса ембриона, технике медицински потпомогнуте оплодње, забрана репродуктивног клонирања, пренатална дијагностика)
5. **Ситуације пред крај живота** (увод, правни оквир, одлучивање у ситуацијама пред крај живота, повлачење пристанка на лечење, вештачку хидратацију или исхрану, претходно изражене жеље, палијативна нега)
6. **Генетичко тестирање** (увод, различите врсте генетичких тестова, ограничења, принципи и правила, генетички тестови и лични подаци, заштита особа које нису способне да дају пристанак, тестови које корисници могу директно да наруче, употреба генетичких података у сврху осигурања)
7. **Биомедицинска истраживања** (дефиниција, правни принципи, етички принципи, правни оквир, информисање и пристанак, сигурност: лечење и нова достигнућа, информисање и поверљивост)
8. **Трансплантација људских органа и ткива** (дефиниције, етичка и правна питања, правни оквир, општи принципи, узимање од живе особе, узимање са умрле особе)

Припрема и реализација курса

Курс су заједнички припремили Европски програм за образовање правника у области људских права (HELP) и Јединица за биоетику Савета Европе. Доступност на вашем језику проверите на нашој платформи за е-учење.

Приступ онлајн курсу

Курс на енглеском језику доступан је на платформи за е-учење програма HELP на <http://help.elearning.ext.coe.int/>. Да бисте му приступили потребно је да отворите налог на HELP-у уколико то већ нисте учинили (2 минута).